

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА XII КЛАС ЗА ОБУЧЕНИЕТО, ОРГАНИЗИРАНО В ЧУЖБИНА КОМПОНЕНТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА

I. КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА, КОМПОНЕНТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Учебният предмет български език и литература в началния етап на основната образователна степен има комплексен характер, който се изразява в единство на езикови, литературни, комуникативни речеви и социокултурни компетентности. Езиковото и литературното обучение във втори клас допринасят за постигане на съвременните ключови компетентности в съответствие с възрастовите психофизиологически особености на учениците.

Учебната програма включва два модула: 1. Български език като втори; 2. Български език и литература. В първия модул учениците овладяват прагматичния аспект на езиковите категории, като основната цел е създаване на трайни навици и умения в четирите речеви дейности: слушане, говорене, четене и писане за ниво А1.2 по Общоевропейската езикова рамка. Лингвистичният терминологичен апарат се овладява във втория модул.

Чрез учебната програма за втори клас се реализират целите на обучението по български език и литература, свързани с:

- усъвършенстване на уменията на учениците да говорят и четат правилно и ясно, да пишат грамотно и четливо;
- овладяване на знания за езиковите и речевите единици, за промените на звуковете в различни фонетични позиции, за частите на речта (съществително име, прилагателно име, глагол, местоимение, предлог), за видовете изречения по цел на изказване;
- формиране на първоначална представа за някои пунктуационни и граматически норми;
- усъвършенстване на уменията за възприемане, осмисляне и интерпретация на кратки по обем и достъпни като съдържание значими произведения от българската, световната класика и съвременната литература за деца и образци на фолклора;
- обогатяване на начални знания, умения и отношения, свързани с общочовешки ценности, национална идентичност и мултикултурна компетентност;
- усъвършенстване на уменията за ориентация в комуникативната ситуация и за конструиране на текст с помощта на учителя;
- развитие на познавателните интереси и творческите способности на второкласниците.

Във втори клас учебната програма включва учебно съдържание от различни дялове на езика – фонетика, морфология, синтаксис, лексикология и лексикография, като се поставя акцент върху: звуковете (гласни – съгласни и фонетичните им промени в потока на речта, корелацията на съгласните звукове по признака звучност-беззвучност, корелацията на гласните звукове по признака тесни-широки), частите на речта (съществително име, прилагателно име, глагол, местоимение, предлог), видовете изречения по цел на изказване (съобщително и въпросително), словосъчетанието, лексикалното значение на думата, видовете учебни речници – правописен, енциклопедичен и пр. В учебното съдържание по литература се акцентира върху определени жанрове на литературата и фолклора за деца (басня, народна песен), фигури на речта (повторение и изброяване), компоненти на литературното произведение (епизод, литературен герой); върху формирането на читателска и езикова култура.

Българско училище

Bulgarian Saturday school "Zvanche"

www.bgschoolzvanche.com

zvanche2008@gmail.com

Формирането на знания, умения и отношения и въвеждането на нови понятия във втори клас се осъществяват на емпирико-описателно равнище с опора на сетивния опит и с приоритет на практически значимото знание.

Учебното съдържание по български език и литература е представено тематично. Към всяка тема са посочени очаквани резултати от обучението и свързаните с тях основни понятия. Формулировките на темите са по-обобщени и предоставят различни възможности за декомпозиране на учебното съдържание.

Учебната програма е структурирана в таблици, които улесняват подбора на методи и средства за постигане на очакваните резултати.

Изборът на литературни и нелитературни текстове е подпомогнат чрез предложените тематични кръгове, свързани с България, приятелството, знанието, празниците.

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА в II клас е от 108 до 120 часа.

Разпределението на часовете между компонентите Български език и Литература, както и разпределението на часовете за обучение по Български език като втори е по преценка на преподавателите

II. КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО МОДУЛИ

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

№	Области на компетентност	Знания, умения и отношения	Нови понятия
	Езикови компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Разграничава гласни и съгласни звукове и техни признаци. ☐ Прави проверка за правописа на гласни в неударена сричка, на звучни съгласни пред беззвучни и в края на думата. ☐ Разпознава глагола, съществителното име и прилагателното име като части на речта. ☐ Определя вида, рода и числото на съществителното име (разширява и задълбочава знанията си). ☐ Съгласува прилагателното и съществителното име по род и число. ☐ Знае за речниковото значение на думата. ☐ Използва азбучен ред за търсене на дума в речник. ☐ Разграничава словосъчетание от изречение. ☐ Разпознава различни по цел на изказване изречения (съобщителни и въпросителни). ☐ Оформя пунктуационно правилно съобщително и въпросително изречение. 	
	Комуникативноречеви компетентности	<p>Слушане</p> <ul style="list-style-type: none"> Разбира какво се говори, ако се произнася бавно и отчетливо. • Разбира основни фрази и кратки инструкции. • Разбира най-важната информация от разговор, ако темата е позната. <p>Четене</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава кратки текстови съобщения и пожелания. • Чете и разбира кратък текст. <p>Говорене</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да се представя. • Отговаря с кратки изречения на въпроси. ☐ Ориентира се в комуникативноречевата ситуация (Кой говори? На кого? За какво? Защо? Кога? Как? Къде?). ☐ Уместно употребява изучаваните езикови средства според комуникативната ситуация. ☐ Преразказва съдържанието на кратък художествен повествователен текст. <p>Писане</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Пише кратки съобщения. ☐ Пише информация за себе си. ☐ Описва предмети от ежедневието. ☐ Създава текст на поздравителна картичка. ☐ Прави кратко описание на предмет. 	
	Литературни компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Разграничава басня и народна песен от други литературни и фолклорни произведения. ☐ Ориентира се в последователността на епизодите при развитието на действието в изучавано произведение. ☐ Отговаря на въпроси, свързани със съдържанието на изучавано произведение. ☐ Открива образите на героите в изучавано произведение. ☐ Изразява емоционално-оценъчно отношение към герои и епизоди в изучавано произведение. ☐ Открива повторение, изброяване в изучавани произведения. ☐ Установява сходство и различия между две литературни и/или фолклорни произведения. 	

	Социокултурни и компетентности	☐ Чете правилно, разбира прочетеното и използва подходяща интонация при изучаването на български произведения (народна песен, приказка, стихотворение, басня). ☐ Чете с разбиране текст от хартиена страница и дисплей.	
Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението		Нови понятия
1. Езиково обучение			
Български език като втори - ниво А1.2			
	Показателни местоимения (ТОЗИ, ТАЗИ, ТОВА, ТЕЗИ; ОНЗИ, ОНАЗИ, ОНОВА, ОНЕЗИ)	☒ Разграничава отделните форми на показателните местоимения. ☒ Съгласува формите за род и число на показателните местоимения със съществителното име. ☒ Осмисля приликите/разликите между формите и употребата на показателните местоимения в българския език и подобни форми в езика на съответната страна.	
	Лични местоимения – МЕ, ТЕ, ГО, Я, НИ, ВИ, ГИ	☒ Знае формите на местоименията <i>ме, те, го, я, ни, ви, ги</i> . ☒ Използва правилен словоред при използването на местоименията <i>ме, те, го, я, ни, ви, ги</i> .	
	Минало и бъдеще време на глагола СЪМ	☒ Знае формите за бъдеще и минало време на глагола <i>съм</i> в положителна, отрицателна и въпросителна форма. ☒ Използва уместно бъдеще и минало време на глагола <i>съм</i> . ☒ Осмисля приликите/разликите между формите и употребата на времената на глагола <i>съм</i> в българския език и подобни форми в езика на съответната страна.	
	Членуване на съществително то име	Разпознава членувани от нечленувани форми. <ul style="list-style-type: none"> • Замества изрази с показателни местоимения с членувани съществителни имена (<i>тази книга – книгата</i>). • Осмисля приликите/разликите между формите и употребата на определителния член <i>в</i> 	
	Пространствен и предлози (В, НА, ДО, ПРЕД, ЗАД, НАД, ОКОЛО, СРЕЩУ, МЕЖДУ)	☒ Познава и използва уместно пространствените предлози. ☒ Осмисля приликите/разликите между формите и употребата на пространствените предлози в българския език и в езика на съответната страна.	
	Предлози за време (В СРЯДА, ПРЕЗ ОКТОМВРИ)	☒ Познава и използва уместно предлозите за време. ☒ Осмисля приликите/разликите между формите и употребата на предлозите за време в българския език и в езика на съответната страна.	
	Бройна форма на съществителни те имена от мъжки род (ЗА НЕОДУШЕВЕНИ ПРЕДМЕТИ) – ДВА МОЛИВА, ПЕТ УЧЕБНИКА, ДЕСЕТ КОМПЮТЪРА)	☒ Познава бройната форма на съществителното име от мъжки род. ☒ Разграничава бройната форма на съществителното име в мъжки род от формата за множествено число.	
	Умалителни съществителни – обща представа	☒ Разпознава умалителни съществителни имена. ☒ Знае някои суфикси за образуване на умалителни съществителни имена (<i>-че, -ичка – столче, масичка</i>).	

БЕЛ		
БЕЛ Гласните и съгласните звукове в българския език	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ориентира се за системните отношения в езика: звук-дума-изречение-текст. ☑ Разграничава думите с ударение от думите без ударение. ☑ Разграничава ударена от неударена гласна и знака за ударение. ☑ Открива в корелативни двойки тесните и широките гласни звукове (а-ъ; е-и; о-у). ☑ Познава начини за правописна проверка на гласни в неударени срички. ☑ Изписва отделно предлози, съюзи, кратки форми на местоименията, отрицателна частица, възвратната частица се. ☑ Пренася правилно многосрични думи. ☑ Открива правописни особености на думи с: щ, ю, я, йо, ъо, дз, дж. ☑ Сравнява основните корелативни двойки съгласни звукове по признака звучност-беззвучност (б-п; в-ф; г-к; д-т; з-с; ж-ш, дж-ч; дз-ц). ☑ Открива звуковата промяна на звучни съгласни пред беззвучните. ☑ Познава начини за правописна проверка на звучни съгласни в края на думата и пред беззвучни. 	ударена и неударена сричка тесни и широки гласни звучни и беззвучни съгласни
Думата като част на речта	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Познава глагола като част на речта. ☑ Разпознава числото на глагола. ☑ Изговаря и пише правилно глаголи в първо лице единствено и множествено число и в трето лице в множествено число в сегашно време. ☑ Познава съществителното име като част на речта. ☑ Разграничава съществителни собствени и съществителни нарицателни имена. ☑ Определя вида, рода и числото на съществителното име (разширява и задълбочава знанията си). ☑ Изговаря правилно съществителни имена в единствено число, при които в множествено число изпада гласен -ъ, -а. ☑ Разпознава прилагателното име като част на речта. ☑ Разпознава рода и числото на прилагателното име. ☑ Съгласува прилагателното и съществителното име по род и число. ☑ Изговаря правилно прилагателни имена в мъжки род, при които в женски и среден род и в множествено число изпада гласен звук -ъ. ☑ Пише правилно формите на прилагателните имена за мъжки, женски и среден род; за единствено и множествено число. ☑ Употребява уместно глаголи, прилагателни и съществителни имена. 	част на речта глагол същ. име същ. Собствено име същ. нарицателно име умалително същ. име прилагателно име
Думата като речникова единица	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Използва азбучен ред при работа с речник. ☑ Обяснява лексикалното значение на думи от активния речник. ☑ Търси думи с правописни особености в правописен речник. ☑ Открива в речник думи с несъответствие между изговор и правопис. ☑ Познава учебни речници. 	азбучен ред правописен речник
Изречението като езикова единица	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Разграничава изречение от словосъчетание. ☑ Отделя изреченията в текста, като означава началото и края им. ☑ Разпознава съобщително и въпросително изречение. ☑ Знае различни начини за образуване на въпросително изречение (с възходяща интонация, с въпросителна частица ли, с нали). ☑ Преобразува съобщително във въпросително изречение и обратно. ☑ Употребява уместно съобщителни и въпросителни изречения. ☑ Употребява различни словоредни варианти на изречението. 	словосъчетание съобщително изречение въпросително изречение
Текст и общуване	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Осмисля ролите при общуващите - говорител и слушател; пишец и четящ. ☑ Разграничава пряко от непряко общуване. ☑ Уместно употребява езикови средства според комуникативната ситуация. ☑ Създава текстове на поздравителна картичка. ☑ Прилага правила за речева учтивост при изразяване на съгласие или несъгласие. ☑ Озаглавява собствен и чужд текст. ☑ Прави кратко писмено описание на наблюдаван предмет, животно, растение. ☑ Съчинява устно приказка по предложена словесна опора: начало, аналогия, герой. ☑ Съставя кратки съобщения. ☑ Дава примери за общуване чрез различни средства, включително електронни. ☑ Може да напише пълното си име, адрес и дата на раждане. 	описание

ЛИТЕРАТУРНО ОБУЧЕНИЕ

<p><i>Литературни и фолклорни текстове</i></p>	<p><i>Разграничава изучавани или самостоятелно прочетени текстове като литературни или фолклорни произведения.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☑ <i>Открива значението на непознати думи в контекста на изучаваното произведение.</i> ☑ <i>Разпознава баснята по осмиваните човешки недостатъци и поуката, свързана с тях.</i> ☑ <i>Осмисля текста на народната песен като фолклорно произведение.</i> ☑ <i>Ориентира се в последователността на епизодите в изучавано литературно и фолклорно произведение.</i> ☑ <i>Открива повторението и изброяването като изразни средства в конкретно литературно и фолклорно произведение.</i> ☑ <i>Коментира постъпките на героите от изучавано произведение.</i> ☑ <i>Аргументира предпочитания към герои и епизоди.</i> ☑ <i>Познава литературни и фолклорни произведения, посветени на България, приятелството, знанието, празниците.</i> ☑ <i>Рецитира детски стихотворения от български автори (например, „Де е България“ от Ив. Вазов).</i> 	<p><i>басня народна песен епизод повторение изброяване литературен герой</i></p>
<p><i>Читателски опит</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ☑ <i>Отразява впечатленията си от самостоятелно прочетено произведение.</i> ☑ <i>Доказва разбиране на въпроси по съдържанието на изучаваното литературно и фолклорно произведение.</i> ☑ <i>Свързва тематиката на изучавани произведения с различни култури, бит, обичаи и традиции.</i> ☑ <i>Дава идеи за разпределяне на ролите и за поведението на героите при сценичното представяне на изучавано произведение.</i> ☑ <i>Прави разлики при четене на текст от хартиена страница и дисплей.</i> 	<p><i>заглавие на книга</i></p>